

prof. dr hab. Maciej Witek

PRAGMATYKA

rok akademicki 2025/2026, semestr zimowy

Temat 7:

Presupozycje — próby wyjaśnienia zjawiska

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);
3. są odwoływalne (w pewnym ograniczonym zakresie);

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);
3. są odwoływalne (w pewnym ograniczonym zakresie);
4. są rzutowalne;
ważne: obserwujemy pewne prawidłowości w rzutowaniu
(→ „filtry” i „dziury”);

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);
3. są odwoływalne (w pewnym ograniczonym zakresie);
4. są rzutowalne;
ważne: obserwujemy pewne prawidłowości w rzutowaniu
(→ „filtry” i „dziury”);
ale: nie każda treść rzutowalna jest przedstawiana jako
to, co dane (→ epitety, zdania przydawkowe opisujące);

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);
3. są odwoływalne (w pewnym ograniczonym zakresie);
4. są rzutowalne;
ważne: obserwujemy pewne prawidłowości w rzutowaniu
(→ „filtry” i „dziury”);
ale: nie każda treść rzutowalna jest przedstawiana jako *to, co dane* (→ epityty, zdania przydawkowe opisujące);
5. podlegają akomodacji (o tym w ramach tego tamatu).

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);
3. są odwoływalne (w pewnym ograniczonym zakresie);
4. są rzutowalne;
ważne: obserwujemy pewne prawidłowości w rzutowaniu
(→ „filtry” i „dziury”);
ale: nie każda treść rzutowalna jest przedstawiana jako *to, co dane* (→ epityty, zdania przydawkowe opisujące);
5. podlegają akomodacji (o tym w ramach tego tamatu).

[!] Oczekujemy, że zadawalająca teoria presupozycji wyjaśni ww. własności znaczeń presuponowanych.

Presupozycje, czyli założenia:

1. zdań,
2. wypowiedzi (aktów mowy).

Presupozycje, czyli założenia:

1. zdań,
2. wypowiedzi (aktów mowy).

Dwie koncepcje presupozycji:

1. koncepcja presupozycji semantycznych,
2. koncepcja presupozycji pragmatycznych.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Wyjściowa idea (Strawson 1952):

- presuponowanie jest wnioskowaniem pragmatycznym zachowanym po zanegowaniu wyjściowego zdania.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Wyjściowa idea (Strawson 1952):

- presuponowanie jest wnioskowaniem pragmatycznym zachowanym po zanegowaniu wyjściowego zdania.

- (1) Stwierdzenie A presuponuje stwierdzenie B zawsze i tylko wtedy, gdy:
- (a) jeśli A jest prawdziwe, to B jest prawdziwe,
 - (b) jeśli A jest fałszywe, to B jest prawdziwe.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

- (2) Zdanie A semantycznie presuponuje zdanie B
(tj. $A \gg_s B$) zawsze i tylko wtedy, gdy:
- (a) $A \parallel\!\!\!— B,$
 - (b) $\sim A \parallel\!\!\!— B.$

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

- (2) Zdanie A semantycznie presuponuje zdanie B
(tj. $A \gg_s B$) zawsze i tylko wtedy, gdy:
- (a) $A \parallel\!\!\!— B$,
 - (b) $\sim A \parallel\!\!\!— B$.

Przykład:

- (3) Mariola rzuciła palenie.
- (4) Mariola nie rzuciła palenia.
- (5) Mariola do tej pory paliła.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₁ KPS prowadzi do rewizjonizmu logicznego.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₁ KPS prowadzi do rewizjonizmu logicznego.

- (3) Mariola rzuciła palenie.
- (4) Mariola nie rzuciła palenia.
- (5) Mariola do tej pory paliła.

Jeśli (5) jest fałszywe,
to (3) oraz (4) nie są ani prawdziwe, ani fałszywe.

→ logika trójwartościowa

lub logika z lukami prawdziwościowymi

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₁ KPS prowadzi do rewizjonizmu logicznego.

- (3) Mariola rzuciła palenie.
- (4) Mariola nie rzuciła palenia.
- (5) Mariola do tej pory paliła.

Np. odrzucamy zasadę wyłączonego środka (\rightarrow ZWŚ):

- (6) Mariola rzuciła palenie lub nie rzuciła palenia. ZWŚ
- Jeśli rzuciła palenie, to do tej pory paliła. (2a)
- Jeśli nie rzuciła palenia, to do tej pory paliła. (2b)
- Zatem** Mariola do tej pory paliła.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₁ KPS prowadzi do rewizjonizmu logicznego.

- (3) Mariola rzuciła palenie.
- (4) Mariola nie rzuciła palenia.
- (5) Mariola do tej pory paliła.

Np. odrzucamy MTT lub MPP:

- (7) Jeśli Mariola rzuciła palenie, to do tej pory paliła. (2b)
Mariola nie paliła do tej pory.
Zatem Mariola nie rzuciła palenia.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₁ KPS prowadzi do rewizjonizmu logicznego.

- (3) Mariola rzuciła palenie.
- (4) Mariola nie rzuciła palenia.
- (5) Mariola do tej pory paliła.

Np. odrzucamy MTT lub MPP:

- (7) Jeśli Mariola rzuciła palenie, to do tej pory paliła. (2b)
 - * Mariola nie paliła do tej pory.
Zatem Mariola nie rzuciła palenia.
Jeśli Mariola nie rzuciła palenia, to do tej pory paliła. (2b)
 - * **Zatem** Mariola do tej pory paliła.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₂ Z punktu widzenia KPS nie można zaprzeczyć presupozycjom bez popadania w sprzeczność.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₂ Z punktu widzenia KPS nie można zaprzeczyć presupozycjom bez popadania w sprzeczność.

- (8) Mariola nie rzuciła palenia. Ona nigdy nie paliła.
- (9) * Mariola do tej pory paliła. Ona nigdy nie paliła.

Rozwiązańe *ad hoc*:

- dwuznaczność negacji
 - zwykła negacja vs negacja odwołująca presupozycje
(→ rodzaj negacji metajęzykowej)

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₂ Z punktu widzenia KPS nie można zaprzeczyć presupozycjom bez popadania w sprzeczność.

- (8) Mariola nie rzuciła palenia. Ona nigdy nie paliła.
- (9) * Mariola do tej pory paliła. Ona nigdy nie paliła.

Rozwiązańe *ad hoc*:

- dwuznaczność negacji
 - zwykła negacja vs negacja odwołująca presupozycje
(→ rodzaj negacji metajęzykowej)

Ale: Brak potwierdzenia przez badania nad językami
(*no cross-linguistic evidence*).

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₃ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem podatności presupozycji na uchylenie.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₃ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem podatności presupozycji na uchylenie.

Przyczyna P₃:

- wnikanie logiczne jest relacją invariantną ze względu na kontekst.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₃ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem podatności presupozycji na uchylenie.

- (10) Zenek nie będzie żałował, że się ożenił.
- (11) Zenek ożenił się.

K₁: Wiadomo, że Mariola zerwała z Zenkiem.

K₂: Wiadomo, że żona Zenka otrzymała dobrze płatną pracę.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₃ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem podatności presupozycji na uchylenie.

(10) Zenek nie będzie żałował, że się ożenił.

(11) Zenek ożenił się.

K₁: Wiadomo, że Mariola zerwała z Zenkiem.

K₂: Wiadomo, że żona Zenka otrzymała dobrze płatną pracę.

K₂: (10) >> (11)

K₁: ~~(10) >> (11)~~

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₄ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem zjawiska rzutowania.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₄ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem zjawiska rzutowania.

- (12) Albo Mariola rzuciła palenie, albo Piotr z nią zerwał.
- (13) Mariola rzuciła palenie.
- (14) Ktoś rzucił palenie.
- (15) Mariola do tej pory paliła.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₄ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem zjawiska rzutowania.

- (12) Albo Mariola rzuciła palenie, albo Piotr z nią zerwał.
- (13) Mariola rzuciła palenie.
- (14) Ktoś rzucił palenie.
- (15) Mariola do tej pory paliła.

(13) ||— (14) **oraz** (13) >> (15).

Nie jest tak, że (12) ||— (14); ale (12) >> (15)!

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₄ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem zjawiska rzutowania.

- (12) Albo Mariola rzuciła palenie, albo Piotr z nią zerwał.
- (13) Mariola rzuciła palenie.
- (14) Ktoś rzucił palenie.
- (15) Mariola do tej pory paliła.

(13) ||— (14) **oraz** (13) >> (15).

Nie jest tak, że (12) ||— (14); ale (12) >> (15)!

Jak to wyjaśnić, skoro **nie jest tak, że (12) ||— (13) ?**

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wyjściowa idea (Stalnaker, 1973, 1974, 2002, 2014):
presupozycja jest założeniem nadawcy wypowiedzi;
to pewna postawa propozycjonalna nadawcy.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wyjściowa idea (Stalnaker, 1973, 1974, 2002, 2014):
presupozycja jest założeniem nadawcy wypowiedzi;
to pewna postawa propozycjonalna nadawcy.

„*M* presuponuje, że *p*”

znaczy tyle, co

„*M* przyjmuje, że sąd, że *p*, należy do zbioru sądów
wzajemnie podzielanych przez uczestników konwersacji”,

czyli

„*M* przyjmuje, że sąd, że *p*, należy do CG”.

CG – *common ground*

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Kartunena:

- (16) Wypowiedź A presuponuje pragmatycznie sąd B zawsze i tylko wtedy, gdy sformułowanie wypowiedzi A jest **stosowne** (ang, *appropriate*) jedynie wtedy, gdy sąd B należy do zbioru przekonań wzajemnie podzielanych przez uczestników sytuacji konwersacyjnej.

→ Karttunen 1974

→ Presupozycje wypowiedzi są tożsame lub związane z warunkami jest stosownego sformułowania.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Kartunena:

- (17) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd NADAWCA MA SIOSTRĘ należy do CG.
- (18) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA należy do CG.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Stalnakera:

- (17') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MAM SIOSTRĘ.
- (18') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Stalnakera:

- (17') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MAM SIOSTRĘ.
- (18') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA.

Kartunen i Stalnaker łączą pojęcia *presupozycji* i *stosowności*.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Stalnakera:

- (17') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MAM SIOSTRĘ.
- (18') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA.

Kartunen i Stalnaker łączą pojęcia *presupozycji* i *stosowności*.

Kartunen (1974) definiuje pierwsze za pomocą drugiego; tymczasem Stalnaker (2002, 2014) definiuje pojęcie *stosowności* za pomocą pojęcia presupozycji.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Simons *et al.* 2010:

- (17'') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd MAM SIOSTRĘ nie jest *at-issue*.
- (18'') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA nie jest *at-issue*.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Simons *et al.* 2010:

- (17'') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd MAM SIOSTRĘ nie jest *at-issue*.
- (18'') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA nie jest *at-issue*.

Główna maksyma stosowności:

Nie komunikuj w tle (tj. przez presupozycję rozumianą jako *background implicature*) tego, co jest *at-issue*, tj. tego, co odnosi się do aktualnie rozważanego pytania (ang. *Current Question Under Discussion*).

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Mamy przynajmniej trzy wersje KPP, które łączą pojęcie *presupozycji* z pojęciem *stosowności* (ang. *appropriateness*):

- A. wersja Kartunena,
- B. wersja Stalnakera,
- C. wersja Simons.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Mamy przynajmniej trzy wersje KPP, które łączą pojęcie *presupozycji* z pojęciem *stosowności* (ang. *appropriateness*):

- A. wersja Kartunena,
- B. wersja Stalnakera,
- C. wersja Simons.

presupozycja wypowiedzi
jako kontekstowy *warunek jej stosowności* ($\rightarrow A$)

versus
presupozycja wypowiedzi
jako treść prezentowana jako *to, co dane* ($\rightarrow B, C$)

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

- (17) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd NADAWCA MA SIOSTRĘ należy do CG.
- (18) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA należy do CG.

Reguły stosowności:

- są pragmatyczne,
- wyznaczają presupozycje mówiącego;

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

- (17) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd NADAWCA MA SIOSTRĘ należy do CG.
- (18) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA należy do CG.

Reguły stosowności:

- są pragmatyczne,
- wyznaczają presupozycje mówiącego;
- **pytanie:** czy ich zbiór jest rekurencyjnie definiowalny?

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

- (17) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd NADAWCA MA SIOSTRĘ należy do CG.
- (18) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA należy do CG.

Reguły stosowności:

- są pragmatyczne,
- wyznaczają presupozycje mówiącego;
- wypowiedź, której presupozycje są **niespełnione**, nie jest luką prawdziwościową, ale jest **niestosowna**.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne,
czyli są przyswajane (ang. *accommodated*; Lewis 1979).

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne,
czyli są przyswajane (ang. *accommodated*; Lewis 1979).

(19) Jeżeli w chwili t sformułowano twierdzenie, które można ocenić jako stosowne jedynie pod warunkiem, że spełniona jest presupozycja P , a presupozycja P nie jest spełniona w chwili bezpośrednio poprzedzającej t , to *ceteris paribus* presupozycja P staje się spełniona w chwili t (czyli sąd P staje się częścią CG w chwili t).

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne,
czyli są przyswajane (ang. *accommodated*; Lewis 1979).

(19) Jeżeli w chwili t sformułowano twierdzenie, które można ocenić jako stosowne jedynie pod warunkiem, że spełniona jest presupozycja P , a presupozycja P nie jest spełniona w chwili bezpośrednio poprzedzającej t , to *ceteris paribus* presupozycja P staje się spełniona w chwili t (czyli sąd P staje się częścią CG w chwili t).

Należy odróżnić:

- kontekst sformułowania wypowiedzi,
- kontekst oceny wypowiedzi.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne,
czyli są przyswajane (ang. *accommodated*).

(20) Przepraszam za spóźnienie.

Musiałem odebrać siostrę z lotniska.

(21) Karol kontynuuje naukę niemieckiego.

(22) Żałuję, że nie mogę ci pomóc.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne,
czyli są przyswajane (ang. *accommodated*).

(20) Przepraszam za spóźnienie.

Musiałem odebrać siostrę z lotniska.

(21) Karol kontynuuje naukę niemieckiego.

(22) Żałuję, że nie mogę ci pomóc.

Idea:

- asertywne akty mowy (\rightarrow twierdzenia)
są funkcjami z CG w CG:

$$\vdash : \{\text{CG}\} \rightarrow \{\text{CG}\}$$

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne,
czyli są przyswajane (ang. *accommodated*).

(20) Przepraszam za spóźnienie.

Musiałem odebrać siostrę z lotniska.

(21) Karol kontynuuje naukę niemieckiego.

(22) Żałuję, że nie mogę ci pomóc.

Idea:

- zatem można uaktualnić CG nie tylko o to, co się stwierdza,
ale również o to, co się presuponuje.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne,
czyli są przyswajane (ang. *accommodated*).

(20) Przepraszam za spóźnienie.

Musiałem odebrać siostrę z lotniska.

(21) Karol kontynuuje naukę niemieckiego.

(22) Żałuję, że nie mogę ci pomóc.

Ale:

- jak to działa?

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne,
czyli są przyswajane (ang. *accommodated*).

(20) Przepraszam za spóźnienie.

Musiałem odebrać siostrę z lotniska.

(21) Karol kontynuuje naukę niemieckiego.

(22) Żałuję, że nie mogę ci pomóc.

Stalnaker 2002:

- podobnie jak maksymy konwersacyjne, reguły stosowności mogą być wykorzystywane...
- ... tj. przestrzegane [(20), (21)] lub eksploatowane [(22)]
(→ Kasjanowicz 2020)

Przypomnienie

presupozycja wypowiedzi
jako kontekstowy *warunek jej stosowności* (→ Kartunen)

versus

presupozycja wypowiedzi jako treść
prezentowana jako *to, co dane* (→ Stalnaker, Simons)

Przypomnienie

presupozycja wypowiedzi
jako kontekstowy *warunek jej stosowności* (→ Kartunen)

versus

presupozycja wypowiedzi jako treść
prezentowana jako *to, co dane* (→ Stalnaker, Simons)

Interesujące pytanie

- Jak wygląda akomodacja w sensie Stalnakera?

Przypomnienie

presupozycja wypowiedzi
jako kontekstowy *warunek jej stosowności* (→ Kartunen)

versus

presupozycja wypowiedzi jako treść
prezentowana jako *to, co dane* (→ Stalnaker, Simons)

Interesujące pytanie

- Jak wygląda akomodacja w sensie Stalnakera?

Lewis: *Accommodation is a context-fixing process.*

Stalnaker: *Accommodation is a context-adjusting process.*

KPS i KPP udzielają dwóch różnych odpowiedzi na pytanie o źródła prespozycji (→ ang. *triggering problem*).

- Skąd biorą się prespozycje?
- Dzięki czemu zdanie lub wypowiedź presuponuje to, co presuponuje?

KPS i KPP udzielają dwóch różnych odpowiedzi na pytanie o źródła prespozycji (→ ang. *triggering problem*).

- Skąd biorą się prespozycje?
- Dzięki czemu zdanie lub wypowiedź presuponuje to, co presuponuje?

KPS:

Prespozycje zdań są ich własnościami semantycznymi; rozpoznajemy je dzięki naszej kompetencji semantycznej.

(Heim 1983; van der Sandt 1992; von Fintel 2008; García-Carpintero 2016, 2020)

KPS i KPP udzielają dwóch różnych odpowiedzi na pytanie o źródła prespozycji (→ ang. *triggering problem*).

- Skąd biorą się prespozycje?
- Dzięki czemu zdanie lub wypowiedź presuponuje to, co presuponuje?

KPP:

Prespozycje wypowiedzi są ich własnościami pragmatycznymi (→ ang. background implicatures); należy je wyjaśnić odwołując się nie do *specyficznych* reguł konkretnych języków, ale do *ogólnych* reguł rządzących komunikacją jako taką (→ paradygmat grice'owski).

(Stalnaker 1999, 2002, 2014; Simons 2013a; Beaver et al. 2017; Geurts 2017)

Warto zapamiętać:

- własności treści presuponowanych;
- KPS – jej główne idee, jej zalety i 4 problemy;
- KPP – jej główne idee i motywacje;
- presupozycje jako przekonania o CG;
- 3 wersje KPP; pojęcia *presupozycji* i *stosowności*;
- informatywne presupozycje i mechanizm akomodacji;
- pytanie o źródła presupozycji.